

Kulturmiljöavdelningen
Kulturminnesenheten
Thorgunn Snædal

2005-12-07

Dnr 322-163-2006

Runvårdsrapport 2005

Stockholms län

Thorgunn Snædal

Kulturmiljöavdelningen
Kulturminnesenheten
Thorgunn Snædal

2005-12-07

Dnr 322-163-2006

Till Rikantikvarieämbetet

Under fältsäsongen 2005 granskades och/eller uppmålades följande runristningar i Stockholms län. Granskningarna gav upphov till följande kommentarer och förslag till åtgärder.

Botkyrka kommun

Sö 298 Grödinge socken, Uringe malm

I maj restes åter den skadade runstenen Sö 298 vid Uringe malm i Grödinge socken. Förra året blev den troligen påkörd vilket ledde till att den föll omkull och måste tas in för restaurering. Då den har stått lite väl nära vägen restes den nu ca 3 meter nordost om sin tidigare plats och riskerar därmed inte att skadas igen av den mycket täta och tunga trafiken. Några dagar efter att stenen restes uppmålades inskriften. Skyltad.

Haninge kommun

Sö 242 Stav, Västerhaninge socken

Stenen rengjordes redan sommaren 2003 och uppmålades i maj 2005. Den är i gott skick men ej skyltad.

Järfälla kommun

U 88 Skälby, Järfälla socken

I april 2005 meddelade Ingrid Kennerstedt Bornhall, kultursekreterare i Järfälla kommun, att runstenen U 88 vid Skälby i Järfälla socken hade blivit omkulldragen. Den restes igen i juni av stenkonservator Paterik Stocklassa. Eftersom stenen saknar rotparti dubbades den fast i en cementplatta som förankrades i marken.

Lidingö kommun

Nf 1984 Boo gård, Lidingö socken

Lidingö hembygdsförening har påpekat att runhällen vid Boo gård som upptäcktes 1984 nu är i mycket dåligt skick och i behov av omedelbar upprustning. Då den inte har åtgärdats sedan fyndåret bör den rustas under kommande fältsäsong. Skyltad.

Kulturmiljöavdelningen
Kulturminnesenheten
Thorgunn Snædal

2005-12-07

Dnr 322-163-2006

Norrtälje kommun

U 513, U 514 och U 515 Rimbo kyrka

Redan hösten 2003 granskade jag runstenarna vid Rimbo kyrka och konstaterade att de var i stort behov av upprustning. U 513 som är inmurad i östra yttermuren är sprucken och har stora ”bomma partier” som måste limmas och U 514 och U 515 behövde rengöras och uppmålas. Tyvärr blev inte de föreslagna vårdåtgärderna för stenarna genomförda sommaren 2004. Sommaren 2005 blev de rengjorda och uppmålning av de tre stenarna och restaurering av U 513 kommer förhoppningsvis att kunna utföras under 2006.

Sigtuna kommun

Tyvärr kunde inte de restaureringsåtgärder som aviserades i rapporten för 2004, dnr +322-168-20 05, genomföras. Det gäller:

U 379 Maria kyrkan, Sigstuna

Stenen är i stort behov av rengöring och ny uppmålning och kommer att restaureras under kommande fältsäsong.

U 453 och U 454 Kumla, Odensala socken

De båda stenarna, som inte har restaurerats sedan 1980, är i stort behov av rengöring och uppmålning. Båda stenarna är söndersprängda i ett antal delar och de gamla lagningarna behöver en grundlig översyn. Ej skyltade.

År 2005 granskades följande stenar i kommunen:

U 409 Löfstaholm, S:t Olovs socken

Runstenen står i trädgården vid Löfstaholm. Den har inte rengjorts och uppmålats sedan 1979 och är nu i stort behov av upprustning. Dessutom borde den, trots det privata läget, förses med en modern runstensskylt.

Upplands Bro kommun

U 655 och U 658 Håtuna kyrka

Runstenarna vid Håtuna kyrka är nu rengjorda och kommer att uppmålas under fältsäsongen 2006.

Upplands Väsby kommun

U 265 Ekeby, Fresta socken

Ristningen finns i fast berg vid en gångstig ca 250 meter sydost om Ekeby gård. Den uppmålades 1986 men är nu fullständigt överlavad och bör därför rengöras och uppmålas igen. Skyltad.

Kulturmiljöavdelningen
Kulturminnesenheten
Thorgunn Snædal

2005-12-07

Dnr 322-163-2006

U 266 Ekeby, Fresta socken

Ristningen finns på en bergvägg nära vägen mot Ekeby, ca 500 meter öster om väg 268 mellan Fresta och Vallentuna. Uppmålningen från 1986 är nu utplånad och ristningen starkt överlavad. Den bör i likhet med U 265 rengöras och uppmålas igen. Skyltad.

U 267 och U 268 Harby, Fresta socken

Stenarna står vid en ägoväg ca 300 meter söder om Harby gård. Uppmålningen från 1986 är förvånansvärt välbevarad, framför allt på U 267 eftersom den lutar lätt framåt. De gamla lagningarna på stenens nedre vänstra del är dock algbevuxna och ristningsytan under den. På U 268 är ristningsytan delvis övervuxen med vita och grå cirkelformade lavar. Trots att stenarna är skyltade och ristningarna ganska tydliga bör de rengöras och uppmålas om ett par år.

U 269 Harby, Fresta socken

Stenen står i trädgården ca 50 meter nordväst om Harby gård. Uppmålningen från 1986 är ännu ganska tydlig och stenen är skyltad. Bör dock eventuellt upprustas om ett par år samtidigt som de andra stenarna vid Harby.

U 285 Torsåker, Hammarby socken

Stenen står i Slottsparken, ca 50 m NV om huvudbyggnadens nordvästra hörn. Den är mycket kraftigt överlavad och några spår av uppmålning kan ej skönjas. Trots att den står på privat mark bör den rengöras, uppmålas och skyltas.

U 286 Torsåker, Hammarby socken

Runstenen, som inte har uppmålats på åtskilliga decennier, står vid Fysingens strand nära en gångstig i en ganska igenvuxen del av Torsåkers slottspark. En stor lind står intill stenen och sly och buskar runt omkring. Växtligheten runt stenen bör röjas bort och stenen rengöras, uppmålas och skyltas.

U 287 Vik, Hammarby socken

Stenen står i en åkerholme ca 100 meter väster om vägen mellan Upplands Väsby och Torsåker. Uppmålningen från 1986 är ganska skaplig även om den har börjat blekna och viss bevaxning av lavar kan konstateras. Skyltad.

U 288 Vik, Hammarby socken

Stenen står nära infarten till äventyrscampen Wik town. Den uppmålades 1986 och ser vid första anblicken ren ut men är i själva verket övervuxen med hårda grå lavar. Repstaven längs ned i ristningen är i det närmaste under markytan. Det är alltså dags för upprustning igen. Skyltad.

Kulturmiljöavdelningen
Kulturminnesenheten
Thorgunn Snædal

2005-12-07

Dnr 322-163-2006

U 293, U 293 och Nf 71 Lilla Vilunda, Hammarby socken

Alla tre runstenarna står söder om vägen Upplands Väsby – Eds kyrka, nära den gångstig som går väster om Vilundaområdet mot Smedby. Uppmålningarna, som troligen är från 1970-talet, är ganska tydliga även om alger och lavar har fått fäste på ristningsytan. Skyltade.

U 106 Eds prästgård

Den lilla runstenen står på gräsplanen vid Eds prästgård som nu är privatbostad. Den är fullständigt överlavad och uppmålningen från 1972 knappt skönjbar. Trots det privata läget bör ristningen rengöras och imålas inom ett par år. Skyltad.

U 304 Bensta, Skånela socken

Stenen står vid den skogsstig, ca 1 km norr om Bensta. Den uppmålades 1981 och 1992 men är nu i bedrövligt skick. Ristningsytan är skadad, den flagrar och vittrar. Den behöver stabiliseras och de gamla lagningarna ses över. Skyltad.

U 305 Bensta, Skånela socken

Ristningen befinner sig på ett slätt granitblock ca 3 meter öster om vägen mellan Ekeby och Bensta. Den uppmålades 1982 och 1992 men är nu så lavbevuxen att ristningen endast mycket svagt kan urskiljas. Den är skyltad och bör nog upprustas tillsammans med andra runristningar i området.

U 306 Dal, Skånela socken

Ristningen finns på ett stort stenblock på fastigheten Dal. Den spannmålsbod som vid förra seklets början byggdes nära ristningen har nu byggts ut med ett garage, vars östra yttervägg befinner sig mindre än en meter från ristningen. Att bygga så nära en fast fornlämning innebär faktiskt ett brott mot Kulturmiljölagen. Ristningen uppmålades 1982. Den skymms nu av träd och snår och är kraftigt överlavad. Skylten är invuxen i en rosenhäck.

U 316 Harg, Skånela socken

Stenen är inmurad i stensockeln på Hargs mangårdsbyggnad, nära det nordvästra hörnet. Den uppmålades 1981 och eftersom den inte var i behov av rengöring målade jag den i samband med granskningen. Skyltad.

U 312 och 313 Harg, Skånela socken

Stenen står vid en ägoväg ca 300 meter nordost om Hargs mangårdsbyggnad. Uppmålningen från 1981 är i förvånansvärt gott skick. Skyltad. U 313 som står i kanten av en åkerholme ca 300 m norr om U 312 kunde inte nås vid tillfället. Den kommer att granskas under kommande fältsäsong.

Kulturmiljöavdelningen
Kulturminnesenheten
Thorgunn Snædal

2005-12-07

Dnr 322-163-2006

U 318 Harg, Skånela socken

Ristningen finns på en brant berghäll i en beteshage ca 250 meter nordväst om mangårdsbyggnaden. Ristningen är kraftigt övervuxen med lavar och mossor och inga spår återstår av den uppmålning som gjordes 1981. Trots det relativt otillgängliga läget bör ristningen rengöras och uppmålas. Skyltad.

U 319 Kimsta, Skånela socken

Stenen som står på sin ursprungliga plats nära landsvägen Kimsta-Markim uppmålades 1981 och är nu mycket överlavad. Den måste rengöras och uppmålas, dessutom måste de gamla illa medfarna lagningarna ses över. Skyltad med en gammal plastskylt.

U 322 Stensta, Skånela socken

Stenen som står nära infartsvägen till Stensta, uppmålades 1979 och 1992. Den är nu kraftigt överlavad. Skyltad.

U 324 Tjusta, Skånela socken

Uppmålningen från 1992 är ganska välbevarad även om lavar och mossor har börjat få fäste på stenens topp. Skyltad med en gammal plastskylt.

Vallentuna kommun

U 184 Össeby-Garns socken, Össeby ödekyrka

Stenen rengjordes i juni och uppmålades i augusti 2005. Behöver skyltas.

U 188 Össeby-Garns socken, Gillberga

Den lilla stenen som står vid en igenvuxen ägoväg ca 100 meter nordost om Gillberga rengjordes och uppmålades i juni 2005. Skyltad.

U 193 Össeby-Garns socken, Svista, Vikingabacken

Stenen rengjordes och uppmålades i juni 2005. Skyltad.

U 194 Össeby-Garns socken, Väsby

Stenen rengjordes i juni 2005 och kommer att uppmålas 2006. Då borde också den mycket gamla inplastade skylten bytas mot en ny.

U 240 Vallentuna socken, Lingsberg

Denna berömda sten uppmålades i augusti 2005. De gamla lagningarna har också setts över. Området är ganska igenvuxet så att det under högsommarväxtligheten kan vara svårt att ta sig fram till stenen. Skyltad.

U 325 Markims kyrka

Stenen som är sprängd i flera fragment, rengjordes 2004 och uppmålades i juli 2005. Arbetet med översyn av de gamla lagningarna kommer att slutföras under 2006.

Kulturmiljöavdelningen
Kulturminnesenheten
Thorgunn Snædal

2005-12-07

Dnr 322-163-2006

U 341 Orkesta socken, Söderby

Rengjordes i juli och uppmålades i augusti. Skyltad

U 229 Vallentuna socken, Gällsta

Rengjordes i juli och kommer att uppmålas sommaren 2006. Skyltad.

U 231 Vallentuna socken Gällsta

Rengjordes i juli och kommer att uppmålas sommaren 2006. Skyltad.

U 232 Vallentuna socken Gällsta

Rengjordes i juli och kommer att uppmålas sommaren 2006. Skyltad.

U 338 Orkesta socken, Granby

Stenen rengjordes och uppmålades i augusti 2005. De gamla lagningarna av sprickor i ristningsytan kommer att ses över 2006. Skyltad.

Nf 1991 Frösunda kyrka

Stenen var fullständigt överlavad och rengjordes och uppmålades på nytt i augusti 2005.

Upprustningen av runristningarna i Vallentuna kommun kommer att fortsätta under 2006. Dessutom kommer inskrifter i Upplands Väsby, Täby och Sollentuna kommuner att granskas för att fastställa renoveringsbehovet i dessa trakter.

De föreslagna åtgärderna kommer att genomföras under fältsäsongen 2006 i samråd med länsantikvarien i Stockholms län.

Stockholm, den 7 december 2005

Thorgunn Snædal

Kopia till:

Länsantikvarien i Stockholms län

Stockholms läns museum

Rimbo pastorat

Vallentuna kommun, kulturförvaltningen

Sigtuna museer

Norrtälje kommun, kulturförvaltningen

Lidingö hembygdsförening